

15.10.38

בימים המרים האלה - מבחן ומבטנים - יש סיפוק לא קטן מהענות אמריקא לקריאת ההצלה.
נענו הציונים בנאמנות ובערות אקטיבית, נענו גם הבלתי ציונים, נענה במידה רבה גם
העוונות האמריקנית, נענה במקצת גם הממשלה. הטלגרמה של אנשי הכנסיה ותנועת הפועלים
לצמברליין עשתה רושם גדול כאן, וזה ימים אחדים שעיתוני לונדון הגדולים מקציבים טורים
שלמים לתגובה אמריקנית. רק הניו-יורק טיימס הכניס קוץ/באליה^{ממאיר} והציע קבועת אחוז
יהודי. יד המהבוללים רוממה בעתון זה.

אחמול פגש ברנדייס את רוזוולט. אין לנו עדיין כל פרטים על השיחה. היום נחפרסמה
בטיימס ובעיתונים אחרים ההודעה הרשמית של ה- State Department. ואחמול
נפגש קנדי עם הליפכס (יאן מסריק קורא לו Holy Fox) ומלקולם. עירית ניו-
יורק^{יורק} קיבלה החלטה פה אחד לדרוש מרוזוולט וקורדל הול לפנות לאנגליה שהמשיך העליה
היהודית.

לפני שלשה ימים ביקש חיים לשלוח טלגרמה לחברים בנ.י. שהמצב הוטב - ומנעתי המשגה הזו.
לא רק בגלל שזה עלול לרפות הפעולה, אלא בעיקר מפני שלדעתי אין יסוד להנחה זו. העובדה
שעדיין לא הקימו מדינה ערבית בארץ - אין בה שום הטבה. לא ממהרים כל כך במעשה זה -
שהוא בעצם טן הנמנע. המצב חמור כשהיה - ויש להמריץ את הפעולה האמריקא (ובארצות
אחרות, קודם בדומיניונים ובאנגליה).

ליפסקי טלגרף היום שביום הראשון הבא (23 לח"ז) יקהילו קהלות בכל הערים.
הוא מבקש ידיעות על המצב ובסוף הוא מודיע:

"Have never seen American Jewry so completely merge all differences
to defend our cause".

טלגרפתי לו בחשובה:

Col. Office Contemplating conference Arab States Jew. Agency and other
influential Jews December or January. Grave apprehensions programme
Mufti and set out Magnes Haymson correspondence will form basis conference
While S.&S. declining idea Arab State or suspension Jew. Imm. fear
introduction Palliatives R.C. with large measure self-government Pal.
tending practically crystallize M.H. Section America must aim mainly
opening Pal. large scale immigr.

כתבתי לברנדייס ושלחתי לו העתק של הרפורט של ששון על הרצאתו של עזר דרווזה ב-30
לספטמבר, שנחקבל כאן הבוקר (מדוע נחאחר כל כך בואו? הרפורט כחוב ב-3 לח"ז, והיום
15? - אילו הגיע הנה לפני שלשה ימים היה אולי טונע משגה כבד של חיים בשיחתו עם
מ.מ. ו- J.S. על ועידה ערבית-יהודית!)

- חיים כבר נחון כולו לרעיון הועידה, ואינו רואה את הנזק הפנימי, הפוליטי
והקונסטיטוציוני שיש בפרוצדורה זו. זהו שנוי הסטטוס הקונסטיטוציוני והבין לאומי של
א"י, ביטול המנדט כמינוי מטעם חבר הלאומים, העמדת א"י תחת קונדומיניון בריטי ופן-
ערבי, ביטול הסוכנות היהודית (מתכווננים להזמין ניטרלים יהודים מחוץ לסוכנות), הקמת
סוכנות ערבית - ומלכודת לקביעה סטטוס של מיעוט מבלי להכריז על כך.

הרפורט של ששון על הרצאת דרווזה שופך אור על הנרגנות הזאת - מעשי ידי המופתי
ועוזריו היהודים. חיים טוען שאין אנו יכולים להסתלק מהשתתפות בוועידה זו לאחר שהמיד
הכרזנו על רצוננו להפגש עם הערבים. אבל א) אינה דומה פגישה לפגישה.
ב) טרם העמדה לפנינו השאלה אם להשתתף או לא. לפי שעה יש לעשות צעדים שועידה כזו
לא תקרא ע"י הממשלה, ומהדברים הקטועים של חיים על שיחותיו עם מ.מ. ו- J.S. שלשום
ברור שלא רק נמנע מכל התנגדות, אלא נחתייב על השתתפות והציע מוזמנים: לורד רדינג,
מצד אחד, פרינס XXXX מוחמד עלי ממצרים מצד שני.

מיד לאחר ששמעתי במעם הראשונה מפי פ.מ. הרעיון על מבישה והסכם עם א.ס. (בשיחה של

19 לספטמבר) דרשתי בישיבת ההנהלה (21 לספטמבר) שנודיע בפגישה הבאה שאנו נמנעו

וננוסין להמנע עם ערבים מא"י ומחוצה לה לשם הסכם והכנה הדדית, אבל לא נוכל להכיר בא.ס.

גורם פוליטי הקובע גורל הארץ. ואז לא דובר עדיין על מלכי עיראק, ועל הזמנה יהודים

נכבדים טווח לסוכנות, ולא הופיעו עוד הצעות עיראק, ונורי לא החישב בלונדון, על אחת

כמה וכמה שהדבר חמור ומסוכן עכשיו - - -

- בא בולדמן. הצרפתים אינם רוצים לשמוע על רעיון הפדרציה הסורית-האר"ית. ג'מיל

מרדס אמר לו שהוא היה מסכים לכך, אבל אין שום סיכוי שצרת חתן הסכמתה. בונה מתנגד

משני פעמים: א) הפדרציה זו חסר ההשפעה על סוריה לאנגליה, ב) חרגיו את תורכיה,

וצרפת לא תעשה כלום נגד תורכיה (ובצדק!)

וכאן אני רואה לחשוב את רעיון של חיים על תורכיה. הצלת תורכיה מצפירי הנאצים היא

בשבילנו ענין חיוני, לא רק מבחינה יהודית כללית, אלא באופן מיוחד מבחינה אר"ית.

ידידות תורכיה, ואפילו נויטרליותה, יקרה בשבילנו. רק השיט התורכי יעמוד בפני

אמביציות פן-ערביות ירסן את עיראק ויטה את הסורים לבקש קרבתנו. והרעיון שהגה חיים -

אם ימצא אזנים קשובות בפורין אופים - יוכל לשמש מנוף חשוב במעולתנו המדינית - ואולי

גם מניע רב-כוח באופנסיווה מוליטית.

הרעיון על בלוק בלקני-תרכי-לבנוני ארציאשראלי-יהודי במזרח ים התיכון, מהכוספור

עד תעלת סואץ יכל להיות אכן פינה כשיתוף האינטרסים שבין אנגליה ובין העם היהודי.

היהיו מהלכים לרעיון זה בממשלה רופפה, חסרת-יזמה ודמיסטיטית זו של צמברליין?

- אני מכנס ביום ב' בבוקר ישיבת חברי ההנהלה (והיועצים) כאן לדון על:

א) הצעת הועידה הערבית-היהודית (כלי מחסום רשמי חוששני שלא נבלום את חיים - גם עם

החלטה רשמית איני בטוח...).

ב) סידור פטיציה אנגלית לטמשלה בשלוש דרישות: 1) ממן אפשרות לעליה רחבה, 2) גדלת

חלקם של היהודים בחגגת הארץ, 3) מניעת סטטוס של מיעוט. נדמה לי שבעזרת הסרייד-

יוניונים (אם תנחן - ויש לקוות שהתנחן) הדבר עלול אסססססס להצליח, ונוכל לאסוף מליון חתימות. אין זה מתייב ומכריח את הממשלה - אבל עלול להועיל. בכל אופן יחזק ידי ידידינו בפרלמנט. דבר זה חשוב לדעתי מפטיציה יהודית.

ג) כינוס הוה"פ הציוני. לדעתי יש לכנס המושב, באמצע נובמבר. עד אז נדע מסקנות ועדת החלוקה, הפרלמנט כבר יהיה פתוח ואפשר יהיה לסדר וויכוח, ונוכל לקבוע קו מדיני לשלוש ארבעת החדשים הבאים.

אין לכנס הוה"פ לפני כך - פן נעכב הפעולה בארצות; יש גם להניח שהממשלה לא תמהר להכריז על מדיניותה, ותחכה לחוות דעת הפרלמנט (אם כי חושבני בה שיש לה כבר מדיניות קבועה, אבל כל מדיניות של ממשלה אנגלית עלולה להשתנות עם שנוי הכסיבות. לפני המושב יש בדעתי לשוב לארץ.

- אם נחליט על פטיציה בריטית - נקים ועד בין מפלגתי (בוויין של חברי הפרלמנט, ומנהיגי יוניונים. נפיק במיליונים מגילות עפות המכילות: הצהרת בלטור, סעיף העליה שבמנדט, מסוקי חנ"ך על שיבת ציון, דברי הועדה הטלכותית על ברכת העליה לערבים, תאור קצר על רדיפת היהודים בגרמניה ואכסססריה; מקרי-זוועה במהומות (יפו, אסססססס צפה, סבריא); מפעל ההגנה היהודי, זכרונות מהלגיון ומספר היהודים שנלחמו על צד "האליים" במלחמת העולם; חסונות של ישובים חדשים, חניחה; סקירה קצרה על גורל מיעוט (תימן, אשורים בעיראק) - מסוקים מגדולי אנגליה על עם ישראל וארצו, הכרזת הממשלה מלפני שנה (שהביח הלאומי יהפך למדינה).

16.10.38

בא אצלי מלניקוב. יש לו ידידה, ולה חברה אנגלית. חברה זו היא ידידתו של מ.מ. הס לעתים קרובות משוחחים אתה על עניני א"י. השבוע היא באה אליו ואמרה לז: אתה יודע שאני ידידה של מ.מ. הוא עמוס עכשיו בשאלה קשה. הוא מרגיש שאם יפתור כהוגן שאלה זו - יעשה דבר גדול "לאנושיות". הוא שומע כל הזמן דעת אנשים רשמיים. תבוא אצלי ביום ה' (בעוד ארבעה ימים) - ותגיד לי כאיש לא רשמי מה אתה חושב על ענין א"י ואיך אפשר לצאת מן המיצר.